

REDACTIA
Deák Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL
Pe un an .. .. 20 cor.
Pe jumătate an .. 10 «
Pe 1 lună .. .. 2 «

N-rii de Duminică pe an 4
coroane.

Pentru România și America
10 coroane.

Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE
de un sir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se
inapoiază.

—
Telefon oraș și comitat 502.

Aceeaș duplicitate.

Ministrul-președinte Wekerle a rostit Duminică un discurs în fața alegătorilor săi din Timișoara cari toți au votat cu el afară de cei 55 de credincioși ai candidatului socialist *Bokányi*. În discursul acesta el a atins și chestiunea naționalităților. Aceasta a fost nu numai datoria sa, dar aceasta i-a dictat-o și împrejurările locale ale Timișorii și mai ales de toate — moda. Căci în timpul din urmă a devenit un fel de modă în presă și în discursuri de a «se rosti» asupra chestiunii acesteia. Dacă aceasta aduce o notă nouă în discuțiile publice, în schimb părerile «oamenilor politici» în chestiunea, aceasta sunt de o banalitate, de o lipsă de originalitate în felul de a privi chestiunea de a argumenta pentru sau contra care nu îți stărnește decât mila pentru nivelul de gândire al oamenilor politici unguri.

Intr'adevăr ce vedem? Este o chestiune care atinge mai mult de jumătate din întreaga populație a țării, o chestiune care mai mult sau mai puțin se află în discuție de câteva decenii — și nici un singur om politic ungur nu se află în parlament, care să găsească nouă puncte de vedere, nouă idei și nouă argumente pentru sau contra noastră. Toate declarațiile și toate părerile tuturor parlamentarilor unguri se resumă — cu puține combinații sau adausuri — în fraze despre patriotism și antipatriotism.

În timpul din urmă, de când chestiunea naționalităților a devenit tot mai «acută», tot mai «actuală», oamenii politici unguri, văzând puterea irezistibilă cu care ne afirmăm și ne cerem drepturile, au început a se «pronunța» fiecare asupra acestei chestiuni. Fraza cea atât de des repetată a lor este: Respectăm limba și cultura celorlalte neamuri din țară, suntem prietenii lor cei mai buni și nici într-o țară limbile străine nu au drepturi atât de largi și generoase ca tocmai la noi, dar le cerem să-și iubească patria, să fie patrioți.

Dar când vom cerceta realitatea din dosul acestor frumoase fraze vedem tocmai contrarul. Căci respectul statului pentru limba noastră se manifestă tocmai în prigonirea ei prin școli, prin viața publică și până și privată.

Drepturile — puținele drepturi, ce-am avea, se găsesc numai pe hârtie, fără a fi executate, iubirea lor pentru noi se arată prin legi și proiecte de legi îndreptate în contra limbii și a drepturilor noastre politice.

În schimb ni-se cere patriotismul pe care noi îl avem și l-am accentuat atât de des încât ei singuri ar trebui deja să fie plictisiți de atâtea asigurări de dragoste de țară. Toată politica ungurească se rezumă deci într-o mare duplicitate dintre vorbe și fapte. Tot ce cuvintele zidesc, dărimă puterea elocventă a faptelor. Citiți discursurile

de programă în parlament ale tuturor miniștrilor-președinți, citiți discursurile lui Apponyi, articolul lui Kossuth Ferencz scris cu ocaziunea manifestului partidului naționalităților acum două luni — și veți vedea pretutindeni aceiași mare minciună.

Aceiași duplicitate, aceiași minciunoasă nepotrivire dintre fapte și cuvinte ne izbește citind discursul de ieri al lui Wekerle. De bună seamă, vorbirea aceasta arată multe cunoștințe de specialist în chestii economice și financiare la Wekerle. Ea oglindește o personalitate plină de o energie practică, o gândire lipsită de avântul fantaziei și al subiectivismului sentimental. În o formă rece, obiectivă și lipsită de flori de stil, de fraze pompoase, de cuvinte de spirit îl regăsim pe șvabul practic ce este Wekerle.

Dar în chestiunea naționalităților, ministrul-președinte s'a mulțămît să urmeze procedeul tuturor oamenilor politici unguri, el a reproduș. El a reproduș ce a auzit și a citit de atâtea ori, fără a mai produce însuși ceva nou.

— Ne bucurăm de intrarea naționalităților în parlament, zice acela supt a cărui egidă s'au făcut alegeri ca la Șomcuta-mare, Lăpușul-unguresc și în comitatul Timișorii.

— Vrem înțelegerea cu naționalitățile, nu vrem să dăm însă concesiuni. Aceasta-i culmea duplicității, cum vreți o înțelegere, fără nici o concesiune din partea ungarilor? Ori poate vreți dle ministru ca noi să vă facem concesiuni? Poate v-am face, dacă am avea de unde, dar predecesorii Dtale ne-au luat aproape tot.

Poporalii despre Șvabi. În numărul său dela 13 Mai «Alkotmány», organul poporalilor înregistrează articolul prin care «Kronstädter Zeitung» își arată bucuria că Șvabii din Banat la alegerile din anul acesta au pus și ei candidați naționali (ș'aname la Zichifalva pe Kremling din Biserica-Albă, la Lovrin pe Bauer Antal iar la Aradul nou pe Filip Johann). Organul poporal ia în nume de rău aceasta și-și arată speranța că până la urmă Șvabii tot o să se întoarcă iară la — ideea de stat, bat-o pârdaľnicu de ideie!

Instalarea de eri.

(*) Trebuie să recunoaștem că Ungurii se știu bucura.

Dovadă instalarea de eri. Kossuth bătrânul d'ar fi înviat nu s'ar fi primit mai cu frenesie de cum au primit pe noul fișpan Károlyi, despre care se știe doară atâtea, că este un așa de convins 48-ist, în cât nu s'a genat să însoțească în turneul electoral pe măscăriciul Gabányi.

Incolo nobilul conte are multe mii de holde, pământ clasa întâiu. Deci sunt speranțe ca banchetele naționale să se repete mai des de cât sub regimul fișpanilor calici

de până acum, ceea-ce și este de dorit, deoarece trebuie dat «nației» prilej de a-și exprima bucuria și îndeosebi ceea-ce cugetă despre afacerile publice...

«Borban van az igazság!»...

Lucrul naibii de altfel: noul fișpan nu numai la banchet, dar dimineața, la instalare' «pe inimă goală», cum zice Românul (de nu cumva totuși se va fi ținut nainte de plecare — puțină «gustare» în castelul dela Macea) s'a scăpat să-și arate *gândul adevărat* față de naționalități...

Ci-că va fi păzitorul dreptății... *Aspirațiunile nelegale* și agitațiile însă le va înăbuși!

Cuvintele acestea ne sună nouă, Românilor.

Se știe anume că dl conte, deși eradeja numit fișpan, n'a pregetat să corteșească pentru candidații kossuthisti Gabányi măscăriciul, Vásárhelyi mutulică și Lázár Zoárd — puritanul. În drumul său de corteșire pretutindeni și-a manifestat răcazul că Românii îndrăznesc să candideze și ei. Îndeosebi s'a arătat indignat pentru candidatura națională dela Chișineu, unde o parte dintre alegători, aproape jumătate, sunt Unguri. Asemenea îndrăzneală nu e de admis!...

Asta-i *aspirație nelegală!*...

A ținut deci d-sa să spună și în casa comitatului că pe viitor în comitatul nostru nu se va mai putea repeta asemenea lucru... Ne înăbușe!

Numai cât tinerul fișpan doar acum a intrat întâia oară în sala comitatului și nici acum n'a dat acolo față cu Românii, căci aceștia nu-s de pânura prietenului său Lázár Zoárd care prin șgomot crede să se impună. Nu, ci găsi-i va pe Români încheați când va fi vorba să-i înăbușe, și se va convinge iute Măria Sa cât e de «kemény a dió»...

Între aplausele celor cari au aclamat și pe Fábrián, și pe Urbán și pe Vásárhelyi, dl conte a putut să amenințe pe Români, căci nu erau de față.

Serbările s'au isprăvit însă eri. Și vorba Românului: «Se duc cuscri și rămâne mireasa»... Vom avea prilej să-l cântărim pe noul fișpan și să-i dovedim că singura insignie a tulipanului nu este încă destul nici pentru a-i turti pe Români nici pentru a cârmui un comitat. Ci pentru acest scop trebuie minte și experiență... Poate că dsa își va scoate mintea cea din urmă, d'aci încolo; experiență s'a vădit însă chiar la instalare că n'are, căci nici programul său nu conține nimic nou, nici orator nu s'a dovedit, ci a îngăimat și el, iac'asa, vorbe late cu ridicata, pentru a ne întări în convingerea, că sub era kossuthistă, mai mult de cât sub regimul trecut, e destul să fii conte cu holde mulde, pentruca să mai dee și alt noroc peste tine.

Vorba e că și norocul trebuie să-l ști stăpâni. Altfel ajungi de risul lumii... Dl conte să abandoneze deci frazele umflate și

la ședințele congregaționale să vină cu alte gânduri... Altfel se blamează. Iar din încurcătură nu-l vor scoate nici oratoria (?) lui Vásárhelyi Dezső nici rabulistica lui Lázár Zoárd... Cu tipuri de acestea Români isprăvesc în glumă.

Serbările dela Sibiu.

Primum dela Sibiu un lung raport despre serbările date cu prilejul sfințirii catedralei d'acolo. Vom publica raportul în numărul viitor, care merge și cititorilor țărani. Și până atunci ținem să înregistrăm că serbările au fost înălțătoare ș'au luat parte la ele I. P. S. Sa Mitropolitul Mețianu și P. S. Sa Episcopul Ioan I. Pap, cât și alți demnitari bisericești și fruntași ai vieții noastre publice. Intreg programul serbărilor s'a executat precis și nici un incident n'a tulburat senina serbătoare.

Balotațiile de eri.

Ambele balotații de eri — la Török-Kanizsa și Ciacova — s'au terminat cu înfrângere pentru candidații naționaliști. Corupția și basibuzucia administrativă a scos ales la T.-Kanizsa pe Tallián, care a avut 288 majoritate față de dr. Illici, iar la Ciacova kossuthistul Dobroszláv a învins cu 322 majoritate asupra candidatului român George Breban.

Instalarea fișpanului arădan.

Insoțit de un șir de trăsură în cari îmbrăcați în gală erau notabilitățile comitatului, noul fișpan a sosit ieri la nouă ore în fața arcului de triumf din piața mare. Aici l-a așteptat primarul orașului, care i-a ținut o vorbire de binevenire, cărei contele Károlyi i-a răspuns mulțumind pentru splendida primire.

D' aici publicul în frunte cu contele s'a dus la biserica rom. catolică, iar la 10 ore și-a făcut intrarea în sala comitatului. Adunarea extraordinară a comitatului a deschis-o viceșpanul, care propune, ca o delegație să meargă după noul fișpan, care era într-o sală laterală. Din această delegație a făcut parte și domnul Augustin Hamsea, singurul Român, membru al congregației, care a luat parte. Intrând în sală noul fișpan e binevenat de viceșpanul Dáinoky.

Protonotarul Schill cetește apoi formula de jurământ iar după ce fișpanul a depus jurământul, îi adresează o lungă vorbire, în care-l asigură despre alipirea funcționarilor comitatului, și-l roagă să fie apărător călduros al autonomiei care în luptele recente constituționale s'a dovedit de cetate națională prețioasă.

Fișpanul răspunde mulțumind pentru primirea ce i-s'a făcut, promite a veghea asupra intereselor administrative culturale și economice, ale comitatului; dar mai ales promite că va face imposibilă ori ce repetire a atacurilor și agitațiilor; în deosebi fraza aceasta, care incontestabil, este la adresa Românilor, a fost primită de Unguri cu multă plăcere.

A început apoi primirea delegațiilor. întâiu noul fișpan a primit delegația comitatelor vecine, în numele cărora a vorbit fișpanul Fábrî din Bichiș; a urmat apoi clerul catolic, condus de Dr. Krámp lános, protopop în Aletea. Clerul român a fost condus de P. C. Sa protosincelul R. Ciorogariu, care a ținut următoarea vorbire:

Ilustrissime domnule Comite suprem!

«Din încredințarea Prea Sfințitului nostru episcop diecezan, îndepărtat cu indispensabila Sa misiune apostolească, preoțimea diecezei gr. or. rom. a Aradului în semnul stimei față de puterea statului salută pe ilustritatea Voastră ca pe reprezentantul puterii statului în comitatul Aradului.

Cu prilejul ocupării scaunului chemării Dvoastră nobile, pentru că aceasta este misiunea noastră și pentru că spiritul păcii este peatra fundamentală a alcătuirilor nobile și noi alcătuiți și spori vrem binele public în care chemarea noastră se întâlnește și conduce la mărirea patriei.

Simțul religios și înaltele sentimente culturale ale ilustrității voastre va aprecia de sigur împlinirea misiunii noastre apostolice și va sprijini așezămintele noastre bisericești și culturale întru crearea acelei lumi morale care încheagă popoarele în sentimentul stimei și al înțelegerii reciproce. Pentru că toți suntem fii egali ai patriei. Noi toți aici trebuie să trăim și să murim.

Pătruns de aceste sentimente implor binecuvântarea lui Dumnezeu asupra activității voastre.»

Fișpanul i-a mulțumit și a scos în relief necesitatea ca toți să muncim umăr la umăr pentru binele comun.

A urmat apoi clerul reformat condus de Szondi Géza și alte multe delegațiuni. După acestea s'a făcut instalarea în sala orașului, unde noul fișpan d'asemenea a fost salutat de protonotarul Kádas, a depus jurământul și a ținut vorbire program, după-cum a primit și felicitările numeroaselor delegațiuni.

După amezii la orele 2 s'a dat banchetul în sala de iarnă a hotelului Crucea albă.

Banchetul.

Lume imenză ghemuită peste olaltă și ghintuită de chelneri. Cui i-a fost dragă comoditatea și înegritatea oaselor a preferit a nu rămâne în acel chaos.

La masa principală vestitul conte Károlyi Pista, socrul fișpanului Károlyi și delegații comitatelor, special între dânși ca două flori de mac fac varianta între fracurile negre. Bate la ochi, că lipsește corpul oficezesc. Lumea comentează. Păcat! Cât bobârnac și câte acorduri kossuthiste au rămas în pagubă.

În program au fost luate 5 toaste oficioase, pe care oaspele exofo trebuia să le mistue cași garnisiri la o masă scumpă și rea. Și sârmanii oaspeți, cum înghitau la nodurile ospitalității unor «uj magyar».

Primul toast l'a ținut noul fișpan pentru «legalkotmányosabb Király» întră nădușite «éljenuri». După aceasta s'a deslegat limbile. Vice-comitele, primarul a vorbit cu minte și cum trebuie să se vorbească într-o societate cultă.

Dar vai vouă cari nu sunteți din coastele lui Töhötöm, ci din odrasla teutonică: Mülek Lajos pe Töhötöm jură peire dușmanilor ideii de stat maghiar. Înțelegeți vorba pe cine mergea. O idee de stat.

Să scoală apoi deputatul Vásárhelyi Dezső, sârmanul de el, să-și dea veninul, că n'a capătat nici un vot românesc la Pecica și afară de program pentru că a înjurat pe dușmanii ideii de stat era slobod și afară de program, botnița a fost pusă numai acelora pe a căror socoteală își petreceau acești ciudați oameni culți. Haid și acesta cu ciomagul ideii de stat în capul celor ce nu o respectează.

Dar colportagiu fără jidan nu e. Iată pe acum îi zice dr. Nagy Sándor, născut din coapsele lui Natanael din Szarvaș, cum începe să scuipe lava patriotismului. «Nu e destulă hegemonia elementului maghiar în Ungaria. Tot ce locuște în Ungaria trebuie să fie maghiar. Aceasta este ținta politiceii noastre: zice fiul lui Natanael cu cușma de curuț pe cap. Adecă în țara lui Natanael ce are să se formeze aici pe a nobil pământ strămoșesc al nostru, tot omul trebuie să fie ungar, pardon ungar modern, de cei din «Egyetértés.»

Apropos de «Egyetértés». Aici se destăinuiesc minunate speculații cu schimbarea numelui. De ce foile noastre nu le reproduc. Ei Nai, Nai, Nai ian spune la ureche: pe cine ai voit să licitezi? Nu cum-va pe Wekerle care la Timișoara cerea numai hegemonia maghiară? Bine, bine domnule Nai, dar tot nu-i ca cale să faci handle și din instalația superbului conte Károlyi ori ce zici tu lume?

A urmat apoi tunul cel mare kossuthist, Barabás Béla. Vorba aceea: Barabás nem olyan ember mint más. Bucatele de pe masă erau rele și puține, după ce Naj-Nagy mănca toate naționalitățile într-o înghițitură de speculă, lui Barabás nu i-a mai rămas nimic, de cât guvernul, pardon ideea guvernului. Di Barabás, doamne,

s'a născut, a crescut și a încărunțit în înjurătura guvernelor, care cum a venit fără deosebire. Acum a ajuns însă în căpcană, adecă la guvern și ca să nu poată altul înjura guvernul dînsului, cum dânsul înjura guvernul altuia, haid înghite guvernul cu potop cu tot. «Să ștergem din dicționarul maghiar cuvântul de «guvern», ca el nici să nu mai existe.»

Lumea clătina din cap și să întreba cum poate fi o țară fără guvern. Dar nimeni n'a înțeles fiscalășia lui Barabás, că scaun de prezident ori portofoliu cu toate drepturile și beneficiile lor trebuie să existe, numai responsabilitatea nu. Să nu-i zici pipă, ca să n'o cunoști că-i luleaua lui Barabás, adică să nu-i zici guvern, ca să n-ai pe cine să înjuri, — că dl Barabás nu vrea să fie înjurat cum înjură el pe alții.

În logele improvizate erau contesa mamă și fiică Károlyi și mai multe dame din societatea înaltă. Toate aceste însă n-au împedecat pe dl Barabás dela o predilectă asemănare: zicea a nume, că și-a pus întrebarea dacă se cuvine să dea crezământ femeia curtezanului ei? Răspunsul solomonic a fost, că de crezut să-i crează, dar să nu anticipe. Așa e și dânsul cu guvernul, că de crezut îi crede, dar nu-i anticipe nimic. Această asemănare a plăcut mai mult veselului public.

Acuma-i bine, șterseră și naționalitățile și guvernele de pe harta Ungariei. Dapoi ce țară-i asta acum? Aha! Țara lui Kossuth. Hm! dară asta-i balamuc, domnule, nu țară.

Dar să lăsăm pe cotoreții aceștia cu balamucul politic la o parte și să trecem la timbrul serios al banchetului la un cuvânt sufletesc, pe care l'a rostit vestitul conte Károlyi István și socru comitelui suprem Károlyi Gyula din Arad la banchet.

Domnul Nai-Nagy ne va admite a considera pe contele Károlyi István cel puțin de atâta ungar cât este Domnia-sa, că tot de cătră Munkács au venit aici în țară și strămoșii lui cât și ai lui Naj. Dar nu deodată, și ceia călare pe cai aziatici iar cestia călare pe fluierita galițiană.

Ei bine, acest tip al aristocratului maghiar cu tradițiile sale familiare de iubire de neam ca tată cere iubirea aradanilor pentru ginerele și fiica sa, despre care crede că va fi aceea lângă soțul ei ce a fost mama lui în 1848 pentru tata lui. «Și să fi, dragă ginere, drept față de toți fără deosebire de lege, naționalitate ori clasă, să stăruie pentru ordine, disciplină și muncă cinstită în corpul oficianților. Să fi conservativ în chestiunile de cinste și omenie.»

Uite cum poate fi cineva și ungar mare și om cult.

Sa mai sculat apoi încă odată să vorbească acest aristocrat de cultură europeană, dar a pățit-o rău. A bea a putut rosti câteva cuvinte, cari însă au fost suprimate de vuetul și chiotele capetelor ferbântate și contele Károlyi István ciudat de acest public, care nu e curios de al mai ascultă odată se dase îndărăt zicând: d'apoi că aici nu-i d'a vorbi. Nici n'a mai sial apoi decât câteva minute și pe neștiute s'a șters și el și ginerele său comite-suprem din acea zgomotoasă lume.

La toate aceste din punct de vedere românesc: bine, bine, se duc cuscrii și rămâne mireasa. În sala congregației vom întrebat apoi mireasa, că din câte pături știe face plăcinta.

La revedere dară.

D'ALE ALEGERILOR.

Din Făgăraș. (Ziua învierii și să ne luminăm cu praznuirea și unul pe altul să îmbrățișăm, și să zicem fraților și celor ce ne urăsc pe noi. Să iertăm toate pentru înviere!)

Ce sublim, ce ideal filozofic se cuprinde în rândurile acestea... Și ce bucurie simțim noi Români, ca fii ai țării Oltului când putem zice: Cu ziua învierii să ne luminăm fraților Olteni — zic, adresându-mă Vouă iubiți frați români ai țării Oltului — căci aici în Țara Oltului s'ar putea mai bine explica cuvintele de mai sus.

Aici la noi în țărișoara noastră ocolită de munți mari și de falnicul său Olt, — să simțim lipsa de lumină — aici, unde până acum eram acoperiți de pătura întunerecului, de pismă, dușmănie și de dragoste falsificată. Aici, unde simțul de iubire de neam și națiune era acoperit de lava întunerecului, era timpit. Această lavă însă în zilele din urmă începându-se a se curăți, sperăm a ne apropia de cetatea Ierichonului, și îmbrăcați în

haine de sărbătoare cântând să zicem: »Osana celui dintru Înălțime«, »Bine este cuvântat cel ce vine întru numele națiunii române«.

Astfel poate cânta națiunea română, căci la alegerile ce au avut loc în timpul din urmă în această patrie udată de sângele strămoșilor noștri, aici la alegerile din urmă cu puține excepțiuni am putea zice: »luptă bună am luptat, credința am păzit«. Și astfel am eșit deocamdată, deși nu după cum am dorit, dar bun e Dumnezeu!

Că în Țara Oltului avem un deputat cu program național în persoana dlui Dr. Șerban este fapt împlinit.

Că acest domn, eri alaltăieri a umblat pe căi străine de neamul său, este știut, și nici dânsul nu o poate nega.

Nu este însă oare aceasta pentru noi o bucurie, o lumină, când fiul națiunii noastre lăsând calea cea rătăcită a apucat pe calea cea bună, care deși poate presărată cu spini, va ajunge cu ceilalți colegi ai săi la limanul dorit al națiunii din care face parte.

Ne bucurăm de această rezoluțiune a dlui Dr. Șerban, care deși fiu al națiunii sale, până ce era condus de alte idei contrare spiritului timpului și al națiunii, urgisit fiind nu putea avea încrederea și stima tuturor fiilor neamului său, dar acum eată că ne-am luminat, iată că s'a luminat, iată că s'a curățit ca aurul prin foc, iată că prin pășirea sa ca deputat național și-a luat vâlul de pe față.

Sperăm și nu ne îndoim însă, că acest fiu al națiunii române, care ca și alții precum zice scriptura: »Perdut a fost și s'a aflat« va ține sus și tare la demnitatea, la sângele națiunii, cu trup și suflet, și nu credem că acest falnic stejar al Țării Oltului să va mai abate ca și în trecut dela calea adevărului și a dreptății jertfindu-se pentru tot ce e românesc.

Căci aceasta dacă și în trecut ar fi făcut Dr. Șerban, dujmănia nu ajungea la culme.

Nu de mai puțină însemnătate este reușita ce am avut cu alegerea deputatului al doilea, cercul Făgăraș. Cu toate că laudă nu i-se cuvine neallegând deputat cu program național serios precum așteptam să fie, dar totuși în ciuda contrariilor noștri kossuthisti Români în conțelegere cu puțini sași am reușit a alege cu o majoritatea de 105 voturi nu pe kossuthistul fost oveu Dr. Halász László, ci zic în ciuda Ovreilor și a calapoadelor ungurești din Făgăraș, zic am ales în lipsa unui român, pe îmbătrânitul în deputat al Făgărașului în persoana lui Mikszát Kálmán, căci, ce era să facem? Unde-i candidatul român? strigam cu toții pe hârtie. Ce ocaziune binevenită ar fi fost pentru noi Români Țării Oltului de a avea doi deputați naționali. Ceeace putea fi lucru real și și îndeplinit, căci știut este: »Inter duo litigantes tertium gaudet.«

Să ne luminăm deci fraților români, și alegerea aceasta din urmă să ne fie pildă și învățătură și pe viitor să fim mai luminați cu ale noastre afaceri. Nu candidați pe hârtie ne trebuie nouă, ci candidați serioși, candidați cari merg pe picioarele lor, iar nu uneltele altora...

«Și să zicem fraților... Să iertăm toate pentru înviere».

Cu câtă bucurie înregistrăm aceste cuvinte — cari atât de bine le-a știut aplica tocmai în ziua alegerii din țara Oltului, sara la banchet conducătorii noștri din centru și în jurul lor vrednic de amintit este reverendisimul Domn protopop N. Borzea.

Cine și-ar fi putut închipui ca dr. Șerban întinzând mâna către dr. Vas să esclame cuvintele: «Să iertăm toate frate Vas». (Va urma.)

Din cercul Cisnădiei. Subscrisul am pășit ca candidat de deputat dietal în cercul Cisnădiei cu program național român în urma dorinței mai multor alegători români din unele comune din acest cerc, ca să fac școală cu poporul nostru, căci în acest cerc nici când n'a fost la alegeri de deputați candidatul român, ci întotdeauna se aclamă candidatul sas; — am voit să știu de azi că în lupta electorală de mâne poimâne ce pregătiri ne trebuie, am voit să știu că pe cari Români te poți răzimi în astfel de cazuri, căci ca mâne se va deschide porțile maselor populare a intra în lupta electorală și vai! Greu va fi a birui fără pregătiri necesare!

Cercul Cisnădiei (com. Sibiiu) este unul dintre cele mai artificiale cercuri electorale împărțit anume ca să domineze elementul Sașilor, cari de mai bine de 700 de ani au stăpânit acest colț de

țară, așa comunele românești Moh, Bungardul de lângă Cisnădie nu sunt cum ar trebui să fie naturaliter după poziția geografică numărate în aceste cercuri, ci Mohul și Bungardul sunt alipite cercului Nocrich, — pe când peste aceste comune în depărtări respectabile sunt atrase la cercul Cisnădiei comunele săsești: Șura-mare, Hamba, Rușciori și Slimnicul, numai și numai ca să majorizeze Sașii pe Români!

Această cutezanță a mea a dat de lucru multora din tabăra străină — încât înainte de ziua alegerii (4 Maiu) au fost expuși unei formale deriziune în ziarul săsesc »Sieb. D. Tageblatt«. Văzându-se domni pe neașteptate cu contracandidați au meșteșugit ca alegătorii români nu sunt »muszai« să meargă la alegere, sună prin telefon din sat în sat! Efectul s'a și văzut în ziua alegerii, căci în trecut era proclamată pasivitatea Românilor și vai! Mulți alegători români în trunte cu preoții și notarii lor tot de români luau parte la alegerea de deputat dietal. De astă-dată majoritatea covârșitoare a alegătorilor români și a preoților dimpreună cu învățătorii au lipsit, căci de! s'a fost decretat activitatea.

Totuși în ziua alegerii s'au aflat vre-o 50 alegători români, cari au luat parte la alegere. Și apoi ține-te băete! Unii din notarii români își dedeau toată silința ca pe alegătorii noștri să-i divizeze; făceau sforțări ca candidatul român să repășească, ceeace însemnă a o tuli la fugă. Dar acelora li-s'a spus verde »când omul merge la luptă electorală, nu trebuie să fugă de aceea luptă. Nesucceșând diviziunea s'a pornit apoi campania ca Românul să nu cam primească voturi românești, așa d-nul primpretore Schieb deși nu era președintele de alegere, — alegătorilor români cari intrau la urnă le punea cam răstit întrebarea: »Pe Trauschenfels votezi?!« Cei dreșai de notari răspundeau afirmativ — ba un alegător din Veștem a spus că pe ăla votează cum zice pe nume dl notar — căci nu putea rosti numele lui Trauschenfels!

Pe lângă toate opintelile totuși candidatul de român a primit voturi încât nu se prea încântau Sașii de triumful lor — bine știind, că ziua de mâne poate aduce în torsătură lucrului. Țin să releviez că foarte brav s'au purtat alegătorii din Sadu în frunte cu vrednicii preoți gr-or. Popoviciu, Bunea; învățătorii Popoviciu, Dregheciu și Popica prezentându-se complet cu alegători români votând dimpreună cu notarul pentru candidatul național român. Preotul gr-cat. Orosz din Sadu, fiindcă candidatul era așisderea preot gr. cat. a ținut de bine a fugi dela actul alegerii! Brav s'au purtat și alegătorii din Racovița, Boița, Tălmăcel și preotul D. Clain și inv. Ursu din Bradu. Onoare lor! Alegătorii din Veștem au votat; în frunte cu notarul Moga ca candidatul Sasu așisderea și notarul I. Raduțiu din Avrig om materialmente bine situat tot cu Sasul a votat să nu uit și pe notarul Simon cu alegătorii săi români din Porcești cari tot cu Sasul a votat așisderea și notarul Fanea din Tălmăcel și Jurca din Reșinari dimpreună cu primarul reșinarilor!

O esperiință foarte bogată, știm acum cumcă pe ziua de mâne la cine să contăm!

Preoții și învățătorii din Sebeșul superior, inferior, Avrigu, Porcești, Boița, Westem, Reșinari au escelat prin neînțința de față! Să nu uit și pe învățătorul Căliman din Reșinari care multă silință își dă ca candidatul român să se retragă! Sic non itur ad astra! E timpul suprem că Românul să voteze cu Românul și nu cu străinul!

Al onor. redacțiuni.

Racovița în 9 Mai 1906.

Cu toată stima:

Valeriu Florian,
preot gr. cat.

Cercul electoral Săn-Nicolaul mare.

(Urmare și fine.)

Joi, în ziua a treia, la 13/26 Aprilie, de dimineață, luăm drumul preste Nereu unde ni-se mai asociază vre-o 6—7 trăsuri și una din Nagy-Ösz și mergem la Teremia-mică. Intrăm în comună vre-o 30 trăsuri și neaflând nici notar nici jude, facem datorința.

Candidatul în limba germană își spune programul, iar germanul din Nagy-Ösz, Roth, și aici vorbește cu multă vârvă ca la Nereu. Plecăm spre 9 ore la Valcani. De departe vedem trăsurile eșite întru întimpinarea noastră. Erau vre-o 40 și mărindu-se cortegiul intrăm solemn și în comuna Valcani, leagănul familiei Oprian.

La casa comunală e o mare de popor. Ajunși

acolo părintele local M. Zomborean cu căldură salută candidatul, care e frenetic aclamat de mulțimea poporului adunat ca la o sărbătoare.

Candidatul des aprobat își expune programul, iar economul P. Fumor și preotul din Nereu S. Bichicean întăresc cu vorbe dulci frații în credința și iubirea steagului național, rugând pe alegători a nu ascultă de prorocii mincinoși. La dorința alegătorilor maghiari candidatul le arată programul său și în limba maghiară și constată că le-a plăcut căci aprobau chiar des.

Am prânzit și după prânz am luat drumul spre marea comună bulgară Beșinova-vechie, cu vre-o 40 trăsuri. Mărturisesc că cu teamă am plecat spre această comună deoarece îmi era frică că vom fi huiduiți pe singurul motiv, că această comună candidase pe fiul ei, Dr. Manyov, cu program independist sau kossuthist. Intrând în comună eram uimit văzând tot fețe vesele, iar uimirea mi-s'a potențat când ne-am dat jos din trăsura la casa comunală unde era multă lume adunată. Grabnic am aflat dispoziția acestor oameni buni și blânzi, cari în dorul lor de a trânti la alegere pe marele proprietar, contele Alexandru Naco, pășiră cu fiul lor Dr. Manyov. Toți ne întimpinau cu vorbe: »ori Manyov, ori Oprian, dar contele trebuie trântit.« Eram cu toții uimiți și nu știam ce să zicem, deoarece ei mânau apa chiar la moara noastră.

Candidatul nostru aici vorbește în limba maghiară, pricepută de aproape toți, și constată că a plăcut mult, căci strigau strânic: »Zsivio«. Preotul Terențiu Oprian le vorbește în limba sârbă arătând că numai pe steagul nostru să pot cei noțiunile de dreptate, egalitate și frățietate adevărată. Economul Pavel Fumor aici, în special s'a dovedit de bun orator pporal, căci vorbind românește dela inimă și la inimi, a plăcut prea mult căci însufleții Bulgarii îl ridicau sus, strigându-i stajnic »Zsivio« auzit până în centrul cercului și care mare grije a cauzat falnicului conte Naco. Terminând și a treia zi cu bun succes, ne întoarceam iar la Sânmiclăuș.

Vineri la 14/27 Aprilie, a patra zi, spre 10 ore ne aflăm în comuna Keglevichháza, unde de asemenea suntem cu drag primiți și ascultat candidatul. După un prânz, din straiță, ne luăm drumul spre comuna cu locuitori maghiari Kis-Zombor.

Fiind aici locuitorii numai maghiari, cu excepția indispenzabililor Evrei, gănedam acum e acum. Nu am fost de fel huiduiți dar aici vom păți-o. Ceva ne mai pomenit, si aici fețe vesele și dese strigări de »éljen«. Eram uimiți și ne întrebam, că să poate oare? Li știam pe toți mari kossuthiști și era natural ca să fim nedumeriți. Vorbeam cu un antiste, care îmi spunea: »Imi place domnule că ați venit și la noi. Nu suntem sălbatici și vă ascultăm bucuroși. Nu suntem nici noi nici DVoastră cauza neînțelegerilor, ci uită acei cu nasurile strâmbe, evreii«.

Eram încântat de omul meu, nu ni-s'a dat a află o minte mai sănătoasă și am ajuns la convingerea, că cu ungerii am duce-o noi, dar interesele poporului ales nu ne pot da pace. Aici preotul T. Oprian spune celor prezenți, că am venit pentru a ne cunoaște, deoarece suntem avizați acestea două popoare a trăi bine și după ce scarmână după merit pe evreul Vadász, cel cu hydra, dă cuvântul candidatului nostru Dr. Nestor Oprian. Acesta, calm își dezvoaltă în întregitate programul seu și al partidului nostru național, și constată că chiar a plăcut ungerilor. Notez că vorbirea a fost ascultată și de fostul deputat Ronay, căruia candidatul îi făcu vizita și unde fu bine primit și chiar feliicitat.

De aici preste Cenad am luat drumul Sânmiclăușului-mare, unde ajungând ne-am despărțit, zicându-ne, dela inimă, un doamne fii cu noi, și ajută-ne și la revedere Duminecă în lupta noastră cinstită.

Aveam firma convingere, după cele experiate prin comune, că vom ajunge cu candidatul oficios și cu program constituționalist contele Alexandru Naco, în balotaj. De al doilea candidat Dr. Manyor, cu program kossuthist, nici că ne temeam, eram prea siguri că trecem cu voturile preste el.

Sosii apoi și ziua de Duminecă 16/29 Aprilie a. c. hotărâtă pentru alegere. Era Duminecă, zi de închinare, și fusărăm siliți a ne concentra pe lângă steagul și candidatul nostru spre a ne împlini o sfântă datorință. Și ne-am concentrat căci acest mareș steag preste un pătrar de veac a lăncezită, fiind noi, prin noua organizare a cercu-

lui, aduși la imposibilitate de a-l mai desfășura. Oamenii nostri sosesc frumos și în ordine. Nu avem nici un birt spre a ne așeza. Cu mare dragoste ne primesc în curțile lor românii din Sân-Miclăuș, laudă lor. La ora 8 și jumătate președintele anunță, că au intrat trei liste de candidare, în ordine și deci candidază pe toți trei recomandații, și cu începere dela 9 ore, ordonează votarea.

Prin sorți este tras numele candidatului nostru și deci la amândouă comisiile încep votarea, aderenții dlui Dr. Nestor Oprean. La comisia primă începe Sânmiclăușul-mare, iar la adoua Sân-Nicolaul-german. Stăm bine, voturile incurg frumos și grija în partida contelui să mărește. Suntem la 12 ore și contele nu-și poate de fel face o majoritate absolută. Domnii sunt îngrijiiți și desperați. Desperarea crește însă în continuu. Suntem cu vremea la 2 ore p. m. și stăm tot bine. Din desperare domnii trecuseră în furioși. La 3 ore tot astfel. noi bine, iar ei toți tremurând și plini de groază. Acum ne mai fiind altă scapare să pun în mișcare vre-o 40 trăsuri, cari purced cu corteși spre deosebire cărări și sate. Au terminat toate satele și la 4 ore să începe votarea mixtă anunțând presiidiul ora încheierii pe 6 ore. Acum vin la urnă morboși de tot soiul și neputincioși. Imi era milă de un biet bolnav, care a fost pe sus dus și care cu teamă de a-și scapa sufletul rostise numai «Nako» la întrebarea prezidentului că cu cine votează. Veniau trăsurile în goana sălbatică a cailor și mergeau din nou și veneau iar mergeau și aduceau voturi și abia abia a putut spre 6 ore a-și strânge marele proprietar contele Alexandru Nako, care să laudă urbi et orbi că va fi unanim ales, o majoritate absolută de 40 până 50 voturi și în urmare la 6 ore e declarat ales deputat a cercului Sân-Miclăușul-mare.

Am căzut ce e drept, dar cu cinste având noi învingerea morală. Am căzut, dar nu am corupt pe nici un alegător nici măcar cu un pahar de rachiu, pe când contelui, — să zice, — că i-a costat alegerea grele zeci de mii de floreni. Am căzut căci și dintre ai noștri cam 5 procente din totalitatea alegătorilor au rivnit la spurcatul de papricaș și argintul lui Iuda. Am pierdut dintre ai noștri dar mai cu seamă sârbi ca la 100 voturi cari de votau cu noi, ajungeam cu contele în balotaj, și apoi la o frumoasă izbândă.

Imi este scârbă a înscris aici pomelnicul celor ce neamului s'au făcut ca un Iuda vânzătorul, ba cred că e și păcat a să pângări o foaie de a noastră națională, tipărit numele acelor uitați de sine, cari pentru un murdar papricaș își vindură neamul. Mi-e scârbă, și cred că tuturor oamenilor de bine, — a mă mai ocupa cu astfel de esistențe nedemne.

Suntem mândri, căci conducătorii naturali ai poporului, preoții și învățătorii, toți până la unul, și-au împlinit datoria și au fost la locul lor. Laudă merită și preotul sârb din Sân-Nicolaul mare, Agrima. Comune sau purtat bine: Sân-Nicolaul mare, carele ne-au dat 185 voturi. Comuna germană Nagy-Ösz au votat pe lângă noi cu 135 voturi. Nereul a cărui antistie în frunte cu judele Eremie Mezin, vice judele George Fleșer, jurați Șofron Baran, Ioan Cioban și Eremie Barbu, și cari ni-au însoțit și prin comune, fără teamă, cu toți au votat cu noi, adică cu candidatul național, dându-ne 47 voturi. Din Cenad am avut 94 voturi și din Valcani 40. În total 503 voturi, venite la noi din dragoste curată, iar nu din rivna papricașului și a banilor. Pierdere am avut numai în Cenad și Valcani, de unde ne-au putut rupe și lua câte-va oi rătăcite. Candidatul nostru nu a plătit trăsuri, nu a dat nimanui bani, nu mâncare și nu beutură, și cu toate acestea a strins în jur de sine peste 500 voturi, și cu vre-o 80 mai multe ca candidatul cu program kossuthist. Un sămn acesta, — cum imi spunea un domn din birou, — că viitorul în acest cerc este și va fi al naționalităților. Avem mari speranțe că se vor trezi șvabii și atunci fiind banii și papricașul un ce netrebnic, va eși învingător candidatul național, singurul chemat a reprezenta acest cerc prea poliglot.

Ca de încheiere caut să mai amintesc încă un episod din lupta aceasta electorală.

Vegetează în Sân-Nicolaul mare, un avocat botezat din nou, cu apa a celor 5 pițule, în Vadász rmând. În nemărginita-i iubire de patrie și râvna de patriot cu patentă provoacă pe bunii patrioți a fi una și a starivi hydra naționalităților. Prin metamorfosă ajunsă cameleon, căci într-o noapte a trecut din tabăra kossuthistă a lui Ma-

nyov în cea constituțională a contelui Nako. Poate că sunt la mijloc interese de geschäft. Aflu că își ia catrafusele și voește a se stabili în Arad. E de dorit ca românașii noștri din jurul Aradului, de cu bună vreme să fie orientați, să știe cu cine au de lucru, și hydra să nu-i dea creștarul său.

Un alegător.

Die cercul Șiria. Cine nu cunoaște temeinic cercul electoral Șiria-Pâncota, fiindcă — cu excepția orașelor numite — toate comunele (19 la număr) sunt românești având la olaltă peste 3000 voturi față de câteva sute de străinilor ar cugeta că învingerea candidatului național a fost de tot ușor. Dar nu e așa, căci luând în socoteală domeniile cele estinse ale prințului Sulkovszky, ale baron. Bohuș și Soimosi apoi câți alți mari proprietari cari promiteau pământuri în arânda nu numai eține ci chiar în cinste dacă vor ținea sătenii cu Gabányi, iar de nu, vor fi pedepsiți ca vai de ei...! își poate închipui ori cine starea sufletească a ori și căruia om sârman. Pe deasupra mai adăugându-se amenințările și intimidările funcționarilor de tot felul și a Magiarilor din Pâncota, cari speriau lumea... Teranul român, odată deșteptat știe însă ce face. Știe că promisiunile se fac din partea baronilor dar nu se împlinesc, și știe, că de se împlinesc amar ar avea să le plătească în alt chip.

Toate promisiunile, toate amenințările și înfricările n'au ajuns nimic, căci plugarii noștri — cu foarte puține excepții — au ascultat de conducătorii lor și nu s'au lăsat înșelați de nime. cBa, când a mers pe sate candid. koss. să țină vorbirile nu l'au ascultat mai nime, lucru care i-a spăimântat și i-au făcut se pună gendarmii să bată pe bieții săteni iar la urmă tot ei — stăpânitorii — dacă n'au dobândit, să-i ducă pe la judecată pentru-că au turburat liniștea (casurile din Covăsinți, Șiria, Măderat și Pâncota).

Peste întreaga lor socoteală — însă dungă mare s'a tras. În ziua alegerii și cari le-au promis — și s'au deobligat că țin cu ei — încă s'au retras.

Și pentru cel mai împetrit la inimă era lucru pătrunzător să vezi atâta lume românească, de țărani trezi și cu minți, cari erau conștii de ce au să facă. Neremându-se de nimic și îmbărbătându-se unul pe altul ca nedespărțiți să fie. Și așa a și fost. Nimic n'a putut pătrunde între ei ca să-i desparte.

Comunele podgorene: Covăsinți, Șiria, Galșa și Musca au venit la olaltă în zeci de căruțe și mai mulți pedestri, făcând o mare de oameni din naintea cărei valuri falnicii «huszari» au trebuit se retireze și să le facă locul liber. Câți votanți români — cu excepția câtorva uscături ce s'au aflat mai în fiecare comună — toți au venit chiar și bolnavi și moșnegi (din Șiria s'au prezentat unul în etate de peste 90 ani, purtat de feciorii săi și ei singuri moși) îngrozim și cu numărul și cu curagiul pe nefericirii care sprigineau pe un și mai mai nefericit ce voia să fie cu sala alesul cercului.

Comunele dintre dealuri — de astă-dată încă s'au purtat bine și cinstit și s'au prezentat cu toții având în frunte pe preoții și învățătorii lor. Și cât le stătea de bine?! Cât de frumos era să-i vezi șiruri — șiruri tot de ai noștri împărțiți după sate ca la comandă și așa s'au prezentat și la vot, fără ca să dea privilegii ca jandarmii ori soldații să se mestece să facă ordine. Ba, — pardon totuși erau să se mestece, căci unguirii și nemții renegați voind să facă scandal, au aruncat în ai noștri cu petri din grădini și ocoale ascunzându-se la spatele husarilor, ba chiar venind în fața lor peste cordon ceia ce văzând ai noștri au sărit să-i prindă dar s'au trezit că husarii îi calcă sprăjiniind astfel atacul și retragerea mișeilor — cari în chipul acesta voiau să zădărnicească alegerea. Intervenindu-se însă la superioritățile militare acestea au făcut dreptate luând la fugă tot cu aceia husari cari li apărau când netrebnicii aruncau asupra noastră. Atâta au fost tot, căci văzuseră ei că și noi avem sprigin pe soldații de linie apoi s'au retras cu totul de pe arena luptii fățișe atacând numai pe ascuns. Ai noștri tot votau și nu se mai gâtau că erau mulți, ai lor veneau pe oare și-și atunci câte 1—2.

Dacă n'ar fi fost câte 20—30 de rătăciți din comunele Agriș, Cherechi și Tauț apoi am putea zice că n'am avut dezertori. Dar acestor rătăciți nu ști ce vină să le bagi. De altcum

plata și-or luat-o și-și vor lua-o cât vor fi și până ce se va aduce aminte de purtarea lor.

Mai brav s'au purtau Măderătani care după ce au spedit la votare pe alegătorii din Nadăș, Cresta-Miniș și Felminiș pe cari i-au găzduit și ospătat, au plecat și pedestri, cu mic cu mare — ca la lithie — cântând marșurile de însuflețire, însuflețind cu însuflețirea lor și pe alții, dând tuturora exemplu cum trebuie să fie Românul. Trecerea la locul (odaia) de votare încă nu le-au împedecat-o nime (nici jandarmi nici soldați săi grupeze) căci s'au dus unul câte unul întâu preoții și învățătorii apoi bătrânii și la urma tinerii până ce s'au împlinit 120 de voturi (116 plugari). Nu s'a aflat nici un trădător nici un șubaș care să fie contrar neamului său (căci 2 voturi date lui Gabányi au fost un funcț. și un străin).

Cinste și laudă vouă bravi săteni, cari la toate ocaziile ați arătat că vă iubiți neamul și nu ascultați de minciunile dușmanilor!

De și alegerea se putea fini curând, căci contrarii încă pe la 5 ore d. a. nu mai aveau alte voturi, totuși pentru a ne șicana abia s'au finit la 9 ore seara primind candidatul național Dr. St. Pop 1231 voturi, iar kossuthistul Gabányi 535. O însuflețire nedescrribibilă a fost, iar după ce alesul a primit mandatul s'a prezentat, în mijlocul poporului căruia cu jurământ i-a promis că va lucra pentru binele poporului neindreptățit.

Aclamări și urale nesfârșite, bucuria la culme și astfel la lumina torțelor și a lunei l'a petrecut mulțimea până la locuința sa care au avut-o la frunzașul luptător din Pâncota — Simeon Buda, iar aici după un «Să trăiască deputatul nostru!» mulțimea românească s'a depărtat mulțămită și cu gândul că și de altă dată numai așa va lucra.

V.

Dela frații din America.

Cleveland-O, 20 Aprilie 1906.

Onorată redacție! Mare plăcere și bucurie am, de câteori pot lua peana în mână și să scriu câteva rânduri la cei de acasă. Acuma după ce au trecut sărbătorile sf. Paști, mai am timp liber și mai pot scrie la aceia de cari mă leagă frumoase și plăcute aduceri aminte.

Am petrecut sărbătorile cu multă jale! Pentru că sărbătorile noastre, fie cât de mărețe, fie cât de înălțătoare, ele îți umple sufletul de o duiosie oarecare și când ar trebui să te veselești, plângi. Să ai inimă de stan de piatră trebuie să ți-se moaie! Oh Doamne, rea este străinătatea!

Viața de aicea este de totului alta, nu e ca pe la noi. Atât viața socială cât și cea politică, și cea privată cu totul se deosebește de aceea care o trăim noi prin Ungaria! În zadar mași nizuî a o descrie pentru cei din Ungaria pare un vis, un ceva ce nu se poate înțelege în împrejurările în cari trăim prin Ungaria.

Viața socială pe aici? nu cunoaște deosebire de caste. Președintele e primul lucrător. Aici sunt două clase a săracilor și a avuților. Săraci în sensul European pe aici nu vezi în ziua de azi. Cine are două brațe sănătoase trebuie să lucre. La lucrări unde nu se recere putere fizică mare, ca la mânăul cailor, la ascensoare și alte asemenea, sunt angajați oameni ciungăriți prin fabrici, din cari pe aici sunt cu miile.

Este apoi foarte interesant. Servitorul, ziuoașul lucră la un milionar, care și el toată ziua e în fabrică, apoi seara șed la teatru unul lângă altul și vorbesc de politică și întâmplările zilei și mai mult despre afaceri. Aici e lumea afacerilor.

Știu de cazuri foarte ciudate.

Cu o săptămână mai înainte un domn (că aici toți fără excepție sunt domni) — era vizitiu la un alt domn care avea o proprietate de jumătate milion. I-s'a împlinit timpul și a plecat. Câteva zile după ce plecase din serviciu, se întâlnește fostul vizitiu cu fostul stăpân. Și îndată încep a vorbi: Haló Mister! Haló răspunde celalalt. Cum o duci? Ce mai faci? Și sfârșitul a fost, că au luat masa laolaltă și cocoana s'a bucurat că are un oaspe plăcut!

Nu spun poveste d-lor! Nu!

Viața politică apoi nu vă e necunoscută și asta însă e Americană. Sper cu alta ocaziune să vă scriu și despre aceasta.

Viața privată apoi de nou e ceva ce nu se pare a fi cu puțință.

Chiria alor trei chilii costă mai puțin 100—150 coroane pe lună. Și asta nu în loc central ci cam 20 minute din centru ai să mergi cu tramvaiul electric. Cine conduce casă, dacă poate afla servitoarea, cui să solvească plata de 70 cor. pe lună are să se bucure.

Și servitoarea aceea nu-ți va face altceva nimic numai îți va încălzi conservele de tot soiul, cari le dorești a le avea, și cu 1/2 oră înainte de mâncare îți va găti rostbeuful și e gata. Seara își pune pălăria pe cap și merge cu cucoana la teatru, eventual șede lângă ea, și nu e nici o genare!

Din aceste lucruri puteți vedea cât costă o viață cum se cade! De aceea Americanii nu văd cu ochi buni emigrarea, căci oamenii noștri scad leafă, și cu leafă puțină nu poți trăi cum se cade, numai de nu trăești cum trăesc oameni emigrați câte 20—60 într-o casă, și să lipsesc de toate!

Pe aici, cine are o soluțiune de cinci coroane pe zi, și trebuie să trăiască din ei, tângește nu trăește!

D-voastre veți fi zicând: Oh ce lucru bun vor fi având preoții noștri pe acolo! Acea zic: D-zeu sfântul ferească pe tot omul de așa traiu. Preotul Român nu-și poate aduna 100 de dolari pe lună, ca acestia să-i rămână bani curați pentru susținerea casei, așa că trăește cu mare jertfă sârmanul preot.

Agitațiunile, lucrul și venitul meu, spun liniștit nu-l poftesc nici dușmanului meu.

Nime nu le știe, numai acela care l'a probat, și acesta va trebui să recunoască adevărul ziselor mele.

Vă salut d-le și poftesc și doresc tuturor Românilor că să nu fie siliți a gusta pâinea amară a străinătății!

Dr. E. L.

NOUTĂȚI.

ARAD, 16 Mai 1906.

— **Suveranii României.** Iată alte amănunte asupra vizitei Suveranilor României la expoziția din Milano.

Suveranii au sosit dela Lugano cu un tren special.

La gară au fost primiți de comitetul expozițiunii, de primar, de prefect și de un numeros public.

S'a format un cortegiu de trăsuri și automobile și astfel s'au dus la expozițiune, fiind salutați în trecere cu mare respect de către cetățeni.

Suveranii au vizitat în special secțiunea română, galeriile de automobilism și expoziția de marină. S'au oprit și au admirat noul sub-marin italian, de războiu.

La ora 1 d. a. Suveranii au plecat la Venezia. Carmen-Sylva a obținut un mare succes de simpatie. I-s'au oferit flori minunate.

— **Gapon omorât.** Tot felul de știri contradictorii au fost răspândite privitor la părintele Gapon, fost șef al mișcării revoluționare ruse. Ba că el a fost omorât, pentru că i-a trădat, de revoluționari, ba că e în siguranță, ascuns și protejat de guvern. Acum iar se scrie că în apropiere de Petersburg într-o vilă a fost găsit cadavrul preotului Gapon.

— **Executarea pașei Dzsamil.** Din Constantinopol se scrie: Procurorul *Medinde*, care a fost trimis la Tripolis, să conducă cercetarea contra pașei Dzsamil în afacerea uciderii pașei *Redvan*, a fost atacat de Dzsamil, care i-a înfipt un cuțit în gât, și l-a rănit grav. În urma unei alte verziuni pașa a mușcat gâtul procurorului care a murit. Sosind această știre la Constantinopol, sultanul telegrafic a dat ordinul, ca pașa Dzsamil să fie spânzurat numai decăt. Este probabil că această soartă îl va ajunge și pe pașa Abdur Rezak, fostul măestru de ceremonii a sultanului, care de asemenea a fost esilat în Tripolis din cauza cunoscutei crime.

— **Pentru ceice pleacă în America.** Din Cleveland ni-se scrie: În interesul emigranților să publicați știrea aceasta care ar fi bine să o înregistreze toate ziarele noastre.

Emigranții trebuie să aibă biletul până la locul unde voesc a merge, ori prețul biletului de pe tren, plus o sumă care variază

după depărtarea statelor. Așa d. e. acela care vine numai până la New-York, trebuie să aibă bani gata la sine minimum 10 (zece) dolari (50 cor.) Cine vine la Cleveland-O. trebuie să aibă 20 dolari bani gata și biletul solvit, s'au prețul biletului care e 10 dolari.

Cine merge în jurul Chicagoului trebuie să aibă 30 dolari bani gata. E drept că sunt cazuri să poată scăpa omul, — dintre zece mii, unul. Interesul fiecăruia însă este ca să nu se espună la o călătorie așa lungă, să spezeze sumă mare de bani apoi să fie reînapiat.

— **Kossuth nu merge la București.** «Magyarország» de ieri este informat din loc competent că ministrul Kossuth nu merge la București să vadă expoziția românească... Atâta pagubă!

— **Conte acuzat de otrăvire.** În Besztercebánya și în țara întreagă face mare senzație arestarea contelui Nayhauss, acuzat că ar fi otrăvit pe bătrâna doamnă Beniczky. De fapt în camera contelui s'a și găsit rest din otrava ce s'a constatat că a stins viața doamnei bătrâne. Conte, care avea interes material ca bătrâna să moară, tăgăduște și zice că otrava (arsenic) i-a rămas dela fratele său care-i oficer și vindecase cu arsenic un cal. El, totuși e ținut în arest preventiv.

Contele se zice că ar fi comis această crimă pentruca astfel să ajungă mai iute la cele 40.000 coroane ce d-na Beniczky lăsase în testament soției contelui. E de notat că bietul contre trăie într-o mare sărăcie.

— **Nuntă 6 zile.** Să înțelege, și asta numai între fii Alföldului să poate, ș'nume, la Seghedin, patria papricei, unde trei frați Abrahám s'au însurat d'odată și au ținut 6 zile nuntă. Au cântat mai multe tacămuri (bande) de lăutari așa că muzica a sunat într'una și dintre cei 500 invitați s'au găsit când unii când alții să dansese. Cât despre consumație, apoi iarăși numai între Unguri se găsesc așa stomacuri. În ziua întâiu au mâncat 200 blide de piftii (reci), 80 tipșii de cozonaci, tocană din carnea unui taur și 2 viței, 18 miei, 134 curcani, găște etc. Băutura — cu butoaiele.

A șasa zi însă numai 12 feciori au mai rămas în picioare, dar și aceștia se clătinau tare.

— **Exemplu bun.** Ni se scrie: Ilustritatea Sa Domnul Episcop gr.-or. al diecezei Aradului Ioan I. Papp din părințeasca iubire ce o are către biserică și poporul său a binevoit a dărui bisericii noastre din Steu, un antimis: pe sf. altar în preț de 20 cor. pentru care părințească faptă urăm dela bunul Dumnezeu viață fericită împodobită cu toate bunătățile cele pământești și tot odată rugăm pe prea înduratul Dumnezeu, ca mulți ani să-l țină în fruntea bisericii noastre gr.-or. române.

Observând această faptă părințească înflorită din partea înaltului nostru prelat bisericesc, s'a aflat a imita această deamnă de atare următorii poporeni: Dimitrie Forgaciu, Ioan Micle și Pavel Labeu, din ostânelele și spesele lor, au ridicat o cruce pompoasă (rugă) în centrul comunei în preț de 156 cor. Paul Labeu, I. Micle Dimitrie Bențe, Dimitrie Forgaciu și Dimitrie Bițiș, tot din impulsul lor de buni creștini, au procurat un potir cu 28 cor. Ioan Scrobuț o învălitoare (mășărită pe sf. prestol cu 3 cor. Maria Vancea o învălitoare pe proscomidie, cu 3 cor.

George Boșca, Ioan Micle, Ioan Cucura, Crăciun Varga, Ana Savu s. a. a procurat respective dărui pe seama sf. biserici de aici, un molitvelnic bogat și un oțtoic mic cu literi latine în preț de 11 cor. 76 fil., pentru care faptă bună creștinească mulțămindule și pe această cale, rugând tot odată pe tatăl ceresc care iubește, pe ceite iubesc podoaba casei sale, bine-cavinte toate întreprinderile lor, până vor trăi pe acest pământ să se îndure acel tată ceresc, să indemne pe mai mulți întru a imita faptele lor, cele creștinești și să le răsplătească cu bogatele sale daruri. *Steu*, 26 April 1906 v. *T. Simoc*, preot gr.-or.-român.

— **Numirea văduvei lui Curie.** Din Paris vine știrea că văduva lui Curie, inventatorul radiului, a fost numită de către ministrul

de culte la catedra de fizică — în locul bărbatului său — la universitatea zisă Sorbona. Doamna Curie își păstrează pe mai departe și laboratorul de chimie în a cărei conducere stătea. Văduva Curie e a doua femeie în Europa numită la catedră de profesor la universitate.

— **Conjurația royalistă.** Din Paris să scrie că judele de instrucție Andrée, care a fost încredințat cu cercetarea în chestia conjurației, cu ocazia perchiziției domiciliare ținute la contele Beauregard a găsit scrisori foarte compromițătoare, privitor la partidul royalist. Aceasta e și explicația faptului că procuratura a denegat cererea de eliberare a contelui Beauregard și secretarului său Bressollets care au fost deținuți în Brest.

— **Geniu și poezie populară.** «V. N.» i-se scrie din Craiova, că Luni seara, la 24 Aprilie v., dl Delavrancea a ținut în sala teatrului național de acolo o interesantă conferință, tratând despre: «Geniu și poezie populară», produsul din înțrări fiind destinat cantinelor școlare din Craiova.

Școlarii au a mulțumi de binefacerile primite dela cantine, doamnelor membre ale societății «Ospătăria școlară» și cu deosebire harnicei presidente, dna Lucia N. Romanescu, după stăruința căria s'a organizat conferința.

Dl Delavrancea a întreținut publicul venit în număr mare, timp de 2 și jum. ore cu talentul său bogat și variat, fără de a obosi spiritul celor ce-l ascultau. Tratând despre geniu și poezia populară, în genere, la toate popoarele și în special la poporul român, dsa a desfășurat un complex și interesant capitol de folklore. Dsa arată geniu poetic al poporului nostru, ca puternic și fecund, cu toate vicisitudinile trecutului și greutățile traiului. Demonstrând bogăția poeziei populare la popoarele Europene și mai ales, la cele de sânge galo-celtic, arată tot deodată pacinica desvoltare și traiul înlesnit, sub care s'au desvoltat apusenii, și în contrast cu ele, traiul obidit și sbuciumat al Românilor, care totuși a ajuns să aibă o literatură populară la înălțimea ori cărei literaturi similare din apusul Europei.

Conferențiarul desfășură cu dibăcie înaintea auditorului toată tehnica și metoda poeziei populare, arătând cum trubadurii populari au putut crea, reține și transmite un număr nesfârșit de versuri. Aceasta s'a putut, zice dsa, prin ritm și rimă, prin formule și atribute definitive, cari se găsesc repetate la infinit sub diferite forme, în tocmai ca și poezia lui Omer, care — în treacăt spune dsa — crede dsa, că a existat, judecând numai după extraordinaria unitate.

Poezia și peste tot literatura noastră populară, cu farmecul și bogăția ei, trebuie să servească literaturii culte românești drept fond și inspirație. Numai inspirându-ne din geniu poporului nostru, vom putea crea opere neperitoare; aci dl Delavrancea aduce ca exemplu literatura italiană cu al cărei fond seamănă cea românească și mai ales opera lui Dante, care a rămas neperitoare tocmai fiindcă a întrupat în cea mai aleasă limbă geniu poporului Italian.

Astfel s'a terminat conferința dintinsului literat, care a scris unele din cele mai alese pagini din literatura noastră, și cam astfel a vorbit el, căci însuși el a fost adânc inspirat de geniu popular românesc.

— **Darul biserice Sf. Nicolae din Scheiu pentru catedrala din Sibiu.** Comitetul bisericeii Sf. Nicolae din Brașov-Scheiu votase la timpul său suma de 5000 cor. pentru catedrala din Sibiu. O delegațiune constatătoare din dnii dr. V. Saftu, V. Onițiu, D. Lupan și I. Pricu, trimisă din sinul comitetului parohial al bisericii Sf. Nicolae la serbările sfințirii catedralei, a predat această sumă I. P. S. Sale Mitropolitului pentru scopul indicat.

— **Inaugurarea bustului lui V. A. Urechia.** Duminecă a avut loc la Dorohoiu festivitatea desvălirii bustului lui V. A. Urechia, ridicat prin subscripțiune publică. În aceiași zi s'a inaugurat și biblioteca poplără din Dorohoiu. Ministerul instrucțiunii publice, ca și Academia Română au fost reprezentate prin delegați, cari au depus coroane. Dl Gr. G. Tocilescu a ținut la orele 3 p. m. o conferință vorbind despre Români din Regat și de peste hotare în 1906.

— **Wolf J.**, pantofar de ghete femeiești și bărbătești. Arad, strada Weitzer (palatul minorității).

— **Magazin de stofă de fabrică, Lechner și Fleischer**, Pécs. În magazinul exclusiv de stofă de fabrică se află de vânzare 3 metri stofă de lână pentru întreaga îmbrăcăminte bărbătească, dela 3'30—4'40—6'60 floreni în sus până la cea mai fină.

Pentru provincie trimitem bucuroși probe. **Lechner și Fleischer**, Arad, Szabadság-tér 17 Telefon 475.

Atragem atențiunea on. public asupra anunțului a lui **Lantos József**.

Partea literară.

Invățătorul și rolul său social.

De ISIDOR IEȘAN.

V.

La cei vechi statul câștigase o putere atât de suverană, încât individul cădea zdrobit sub greutatea sa. Dar toată grija aceluia stat era curat educativă. Individul care nu era încă de tinăr pregătit pentru o misiune morală, nu putea să ajungă la cârma afacerilor publice.

De acolo vedem la statele cele vechi (Greci și Romani) calități cetățenești sublime, *caractere mari*, puternice, simțeminte înățătoare, întreprinderi sublime și sacrificii admirabile toate în folosul patriei și al poporului seu, aceea ce azi mai rar le găsim. Pe când cei antici puneau mai mult preț pe formarea inimei și a caracterului; cei «moderni», cei de azi pun preț numai pe formarea și dezvoltarea intelectuală.

Și noi vedem, că diferența e foarte mare. Atunci *caractere* tari, formate cu acțiuni mari și puternice, pe când astăzi corupțiunea rafinismului, lașitatea, minciuna, egoismul crasant, vișul etc. . . sunt o virtute.

De atunci și până azi lucrurile s'au schimbat mult și la multe popoare. Individul, încetul cu încetul și-a recăpătat independența sa, dar numai o independență formală, relativă, dar tot e una și în statul nou, a reușit să-și introducă voința și tendințele sale individuale:

Statul antic era reprezentantul virtuților celor mai desbrăcate de egoismul individual pe când în statul de azi este un amestec de competituri individuale, o asociațiune de exploatație, unde numai cei puțini de sus au tot dreptul, sunt stăpâni, iară masa imbecilă are numai obligamente, e numai sclavă, în care situațiune abea se mai zărește câte o umbră de virtute civică, de nobleță, afară doară de noblețta jăfuirei și a prădării.

De acolo vine, că un atare stat se vorbește mai mult de instrucțiune de cât de educațiune. Toate diplomele se dau azi în numele instrucțiunii, toate demnitățile în Stat se ocupă azi cu oameni *bine instruiți* și nu cu oameni *bine crescuți*, și nicăiera nu se face caz de educațiune.

Astăzi instrucțiunea publică e educațiune, ceea ce este cu totul fals, căci ceva alta e instrucțiunea și cu totul alta educațiunea, căci educațiunea în înțelesul antic și tot odată cel adevărat al cuvântului era și este cultura caracterului la individ în direcțiunea moralei, și a marelor virtuți, abstrăgând dela interesul personal și îndreptate spre marele interes social. așa că am putea cu tot dreptul spune, că statul modern s'a individualizat,

și a devenit un mare exploatator de afaceri pur egoiste, precum e egoist aproape fie care individ ce formează acest stat modern.

Pe adevăratul om îl face nu numai instrucțiunea minții, ci și educațiunea sufletului, deci o deosebire mare între omul instruit și cel crescut. Sub cultură sau creștere nu înțelegem însă oameni, cari sunt înzestrați cu oareși cari cunoștințe, ci oameni cari pe lângă cunoștința adevărată, au și un suflet nobil, o inimă formată, bazată pe o adevărată creștere.

Însă creșterea adevărată a inimei, care aduce cu sine moravurile cele mai bune, cele mai nobile, *caractere mari și puternice*, fapte sublime, e numai *creșterea națională*, pentru că un atare om astfel crescut, a lui inimă e inocentă, lipsită de infumurături străine, al lui simț e curat, neînveninat de doctrinele străine, tendențioase corumpătoare de conștiința de sine și el simte profund și clar tot ce e mare și sublim, pentru că inima și mintea lui nu e timpită, nu e molipsită cu principii străine, perverse, false și contrare ființei sale propriie. Totodată doarește el de a-și însuși tot aceea ce e sublim, pentru că prin inocența și prin firea sa nestricată, *naturală*, simte el în sine un îndemn puternic de a face tot aceea ce e mare și sublim.

Telegrame.

Petersburg, 15 Mai. Duma imperiului a fost deschisă de secretarul de stat de Frisch printr'un discurs în care a spus că deputații alesi ai țerei au, în virtutea legilor fundamentale cu privire la alcătuirea Dumei, depline puteri de a lucra în interesul legalității și al ordinii legale.

Deputații pot lucra fiind asigurați de deplina publicitate a lucrărilor lor, și a libertății cuvântului.

D. de Frisch a invitat pe deputați să semneze formula de jurământ și a propus să se aleagă de președinte al Dumei, profesorul Muromzew. Profesorul Muromzew este ales președinte cu vîi aclamări.

Ocupând fotoliul preșidențial, președintele mulțumește. Deputatul Petrunkevici cere cuvântul. Președintele invită pe orator a veni la tribună. (Aplauze).

D. Petrunkevici declară că este o datorie de onoare și de demnitate pentru Duma imperiului de a consacra primul cuvânt liber aceluia cari și-au sacrificat libertatea patriei lor. (Mari aplauze). Toate închisorile gem de deținuți. Libera Rusie cere liberarea celor ce se află în închisori. (Mari și prelungi aplauze).

În discursul său de mulțumiri, președintele Muromzew a zis că lucrările Dumei se vor face cu respectarea prerogativelor monarhului constituțional și pe baza completei reînnoiri a modului de guvernare. (Aplauze).

Sedința este apoi ridicată anunțându-se cea viitoare pe Sâmbătă.

Posta Redacției.

Corb alb. Am primit, dar nu li-am citit încă, fiind altele la rând. Dacă vor fi bune, le vom publica.

BIBLIOGRAFIE.

La administrația „Tribunei” să află de vânzare următoarele cărți:

„La Roma” de Russu Șirianu	Cor. 2.—	plus 10 fl. porto
„Povestiri și schițe” de S. Secula	1.—	5 „ ”
„Nuvele” de Emil Zola	Cor. 0.40	5 „ ”
„Școlarul declamator”	0.50	5 „ ”
„Stropi de roșu”	1.—	10 „ ”
„Aur” Const. Hodoș	1.50	10 „ ”
„Telegrame” farză în 3 acte	0.30	3 „ ”
„Amicul Poporului” T. Vuculescu.	1.—	10 „ ”

Economie.

Arad, 15 Mai 1906.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 14 Mai.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Aprilie 1906 (100—clgr.)	16'62—16'64
Secară pe Aprilie	13'60—13'62
Orz pe Aprilie	15'82—15'84
Cucuruz pe Mai	13'32—13'34
Grâu de toamnă pe 1096	13'76—16'78

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Aprilie 1906	16'62—16'64
Secară pe Aprilie	13'56—13'58
Ovăs pe Aprilie	15'42—15'50
Cucuruz pe Mai	13'36—13'38
Grâu de toamnă pe 1906	16'76—16'78

Bursa de bucate din Timișoara.

Grâu: 78—100 klgr.	Cor. 15'10—15'20
79—100 „	„
Secară: 100 „	12'20—12'30
Orz: 100 „	13'50—13'60
Ovăs mercantil 100 klgr.	14'10—14'20
cernut 100 klgr.	13'30—13'30
Cucuruz nou 100 „	13'00—13'10
vechiu 100 klgr.	„

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	Cor. 158.—
„ „ mic	„ 160.—
„ brut „ mare	„ 156.—
„ „ mic	„ 158.—

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 klgr. — — — fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 klgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 klgr. 125—127 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 klgr. 120—126 fil.; mijlocii părechea 240—260 klgr. greutate 121—122 fil. Ușori până la 240 klgr. 116—118 fil.

Redactor responsabil: Sever Bocu.

Editor proprietar: George Nichin.

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei»:

Chestiunea de naționalitate.

De Br. Eötvös József,

tradusă de Sever Bocu.

Prețul 2 coroane plus. 10 fileri porto.

Avis!

Direcțiunea institutului de credit și economii „Șoimul”, societate pe acții în Vașcău, aduce la cunoștință aceluia cari au subscris acțiunile Nr. 951, 952, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 997 și 998, că dacă în termen de 15 zile dela datul acestei publicări nu-și vor achita complet acțiunile împreună cu interesele de întârziere, aceste acții să vor anula, iară sumele plătite vor trece la fondul de rezervă.

Direcțiunea.

Pravălia de delicatose, băcanie, vin, ceai, șampanie, rum, ape minerale și sălbătăciuni - a lui

Dürr Gusztáv

ARAD — vis-à-vis cu Casa orașului.
N-ru de telefon 118

Își recomandă cele mai proaspete delicatose cu prețurile cele mai ieftine și serviciul cel mai curat.

Cumale detot felul și Prune de compot.
Struguri proaspeți de Malaga.
Smochine de Sultan și Smyrna și Fructe candirate.

Migdale de dessert cu coaje de hârtie.
Prăjituri proaspete de ceai.

Pești marinați și în paț. HERINGI proaspete de Marea Ostică. SARDINE de tot felul.

CAȘURI de Ementhal, Groi, Gorgonzola, Strachino, Imperial și multe alte.

CĂRNĂRII
CONSERVE — LEGUME
Rumurile cele mai excelente.

Mare asortiment în Ceai de China și Rusia.
Magazin de vinuri de șampanie de Hubert „GENTRY-CLUB”
Casină, Törley și a renumitelor șampanii franceze Mumm Reims.

Cele mai bune calități cu comandă directă de

CAFEA

de Jamaica, Cuba, Ceylon, Iava-aur și Mocca.

Excelentă Cafea prăjită de PALERMO care la gust și aromă e fără pereche, în pachete originale de câte 1,2 kgr. 2 cor. și 20 fl.

Asortiment colosal de bogat în tot felul de

zaharicale diferite

aranjate

în cutii de lux, și — măsurate.

RESTAURANTUL TÓTH ENDRE

Am onoare a atrage atențiunea p. t. publicului asupra fostului restaurant

KASS

acum preluat de mine și remaniat după cele mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune băuturi, precum vinuri, licheruri, șampanii, se pot căpăta aici.

Mâncările restaurantului nostru sunt neîntrecute.

000 Seară de seară muzica cea mai bună dillectează pe oaspeții mei. 000

Serviciu prompt, curat și conștientos. 000 Abonamente se fac cu prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

Tóth Endre
restaurantier.

Berger Gyula

— farmacia „la Sta Elisabeta” —
— ARAD.

Recomandă mult căutatele sale preparate:

Săpunul spermacetic »Sf. Elisabeta» cu efect sigur asupra pielii, precum și contra pișturilor ca mijloc de înfrumusețare și reconstruirea pielii: — o bucată mare 60 fleri.

Pudră »Sf. Elisabeta» (roza) articol admirabil pentru menținerea frumuseții, de tot inofensiv. Se poate căpăta în culoare albă, roză și crem: — o cutie 90 fleri.

Apa de dinți »Sf. Elisabeta» recomandabil în special celor cu dinții răi. Rumențește gura, întărește gingiile, sistează durerea de dinți și oprește stricarea dinților: — un flacon 90 fl.

Apă de iorgovan pentru frumusețe »Sf. Elisabeta» Articol foarte iubit de dame. Se poate căpăta în culoare albă și roșie. — Un flacon mic 1 cor., un mare 2 cor.

Leac contra reumei și răceleii »Sf. Elisabeta» Leac cu efect sigur contra reumei, răceleii, ischias, deasemenea contra durerii de cap, câteva fricțiuni ajung, pentru ea și cea mai mare durere să înceteze. Un flacon mic 1 cor., un flacon mare 2 cor.

Spirit pentru păr »Sf. Elisabeta» Sistează căderea părului și formarea de mătreață o împiedecă radical. — Prețul: — o sticlă mică 1 cor., o sticlă mare 2 cor.

Alifie pentru păr. Promovează creșterea părului și îl face foarte undulos. — Un flacon mic 1 cor., un mare 2 cor.

Ceai minunat pentru pept »Sf. Elisabeta» contra tusei, troanei, frigurilor de stomac și boalelor de gât. — o cutie 30 fleri.

Eter pentru bățături. Delătură în scurtă vreme fără durere ori-ecă bătucire a pielii, ori bățături. O sticlă e de ajuns pentru delăturarea celor mai mari bățături. — O sticlă 70 fleri.

Apoi, tot felul de aromatice, specialități din țară și străinătate, medicamente pentru animale, pentru porci, vite și galițe.

Picăturile balsamice „MARIA-RADNA”

pentru răni și stomac, ajută iute și sigur în multe boale, ca d. ex. dureri, colici de stomac, boli vechi de stomac și lipsei de apetit, contra reumei, junghiurilor, colice și durere de cap, estern la răni timpurii, la sgărietură, la scrinteli și ruperi de oase, contra reumei și durerii de oase.

Un flacon: prețul 30 fl., 10 flacoane Cor. 3.— francat.

Pastilele — SENECA

Medicină sigură contra tusei, troanei, răceleii, influenței. Cutia 1. Cor., 10 cutii franco 8. Cor.

Se poate căpăta la **Kossuth Pál, Szűz Mária.** gyógyszertára, Arad, Boros-Béni-tér 15 sz.

Centauria! Cel mai minunat întăritor de stomac! Depărtează frigurile stomacale, colicele, lipsa de scaun, diaree, răceli și multe alte boale diferite.

O scrisoare de mulțumire.
Stimate domnule apotecar! Pentru admirabila DV teo întăritoare de stomac nu vă pot mulțumi din destul și regret că nu o pot recomanda în deajuns pentru a fi cunoscută binefacerea ei. Doi colegi ai mei vă vor comanda zilele astea câte-va pachete din teea „CENTAURIA”. Eu vă mulțumesc și vă rog a-mi mai trimite încă un pachet mare pentru ceste 2 cor. Cu stimă: Ion Luca, inv.

AVIS

In Arad cea mai veche impletitorie de coșeri și scaune de nueli in strada Kossuth nr. 64.

La magazinul meu se găsesc coșeri de călătorie pe piață și de haine în ori-ce mărime.

Impletire de scaune nuele în prețul cel mai ieftin se pot repera și primesc spre reparație ori-ce lucru ce cade în bransa mea.

Cu stimă deosebită:

REDERMACHER JÓZSEF

implător de coșeri strada Kossuth nr. 64.

FISCHER KÁROLY

fabricant de funii, țesături, de site și saltele de sirmă.

Arad, József főherceg-út 8. sz.

Recomandă preparatele sule de sirmă ca: țesături de sirmă din aramă, fier și ține, pe cari le are în deposit mai ales pentru mori, fabrici și scopuri agricole. Afară de acestea, recomandă sitele sale pentru Sita de ventilat sistem Bachler. Pregătește țesături de mână și fabrică la îngrădit de grădini, grădini publice, curți de galițe și păduri cu vnat, site de sirmă cu ramă de fier pentru scopuri de lucrări de pământ, nisip, petriș, și pentru lucrări de mine, zidiri și grădinarit. Site la ferestre de pivnițe și magazine de grăunțe. Apărătoare de scintei la locomotive, mori și cosuri de fabrici. Somiere elastic, de oțel pentru pat pe staluri de fier și lemn, cari în privința ușurintei de a se ținea curat sunt foarte recomandabile. Diferite site din păr, aramă și mătase, dobe pentru tutun, site-dobe, și orice fel de obiecte și lucrări din această branșă — cu prețuri din cele mai moderate.

Deschidere de magazin cu coloniale și delicatose.

Pe strada Weitzer János, în casa lui Mayer's vis-à-vis de poșta principală se pot căpăta coloniale, delicatose, caș de tot felul și admirabil unt pentru ceai. Mere fine din Ungaria de sud, torte de tulipan! Pește proaspăt ananas, țipar proaspăt, tot felul de cârnuri, cârnați de Kassa, șuncă de Kassa, cârnați-cnac de Győr, șunci proaspete, cârnați de șuncă. Brânză de munte proaspătă. Mazere verde, cartofi noi, cararabe, castraveți, oțat de vin. Tot felul de carne de animale sălbatice. Cere sprijinul binevoitor cu stimă

SZISZKA I.

Vindecarea deplină a boalelor secrete!

Să nu progete nime într-o chestiune atât de îngrașă a se prezenta odată în persoană pentru că cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctul local, cauza, răspândirea și starea boalei, ori cât de adânc ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestei examinarți poți cu siguranță afla și calea pe care au ajuns la vindecarea reului, ceea ce fiecare o poate face acasă fără de a-și împiedeca ocupațiunile. Dacă cineva nu poate veni în persoană, atunci să-și descrie boala cu deamărentul și după ce va fi examinată va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisoarea pune marea de răspuns. După încheierea curei, au la see scrisorile se ard rere espresă se retrimite.

Un astfel de lecutor și curător e institutul special al drului Palócz, medic de spital (budapesta VII Kerepesi-ut 19) unde cu bunăvoință și conștiințiozitate capătă ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale unde i se curăță sângele bolnav, nervii și întărește trupul întreg se eliberează de boala și sufletul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. Palócz vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metoda sa proprie de vindecare și casurile cele mai neglijate boale de besică, de țeve, de testicule, de șira spinării, de nervi, urmările onaniei și ale stătușului lui, poula albă, boale de sânge, de piele și toate boalele ce se țin de organele sexuale femești. Pentru femei e sale de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă însuși dr. Palócz dela 1 ore în a până la amiază.

Adresa: Dr. Palócz medic de spital, specialist Budapesta VII, Kerepesi-ut 19. 272

Török e făcătorul norocului!

E neîntrecut norocul ce favorizează banca noastră. In scurtă vreme am plătit peste 25 milioane coroane câștiguri on. noștri clienți; într'aceste două dintre cele mai mari și anume de două ori cosciugul mari și anume: de două ori **600.000** coroane.

și câștigul mare de **4000.00** coroane.

mai departe 5 ori à **100,000**, 3 ori à **90,000**, 2 ori à **80,000**, 3 ori à **70,000**, de 3 à **60,000**, mai mulți de **50,000**, **40,000**, **30,000**, **25,000**, **20,000**, **15,000**, **10,000**, **5,000**, **3000**, **1000**, **500**, Cor. și alte mai mari câștiguri

Recomandăm prin urmare on. public, că la loteria de clasă ce va începe de curând, să participe cumpărând los din casă de bancă cu cele mai multe șanșe de noroc.

La loteria de clasă ungară a 18-a ce va începe acum, vor cădea:

62,500 câștiguri pe 125,000 lozuri și de tot se va trage la sorți câștiguri în sumă de **16 milioane 457,0000** coroane.

Comandă numărul ce Bani mulți ne stă la viața vieții. Poate va surprinde bărbatul femeia ori femeia bărbatului cumpărând un loz pe numele său. Intâmplarea joacă mare rol în viața omenească și ușor poate că tocmai prin o întâmplare norocoasă, să nimeresti numărul D-tale, care va ieși din urna norocului.

Rendelje meg a neve mellett

álló szerencseszámot!

Sok pénz szerepe van az életben! Talán meglepi a férj a feleséget vagy az asszony az urat a neve mellett álló szerencsés számot, ha egy fönyeremenyvel a véletlen nagy szerepet játszik az életben és könnyen meglehet, hogy éppen egy szerencsés véletlen folytán a neve mellett álló számot megtalálja, melyre egy nagy nyereség jut.

Adam, Adél	4040	Dezso, Erzsébet	6411	Ivan, Jolán	12705	Utis, Melania	20441
Adólar, Agnes	6814	Ede, Eszter	9468	Jakab, Jolán	20284	Ódón, Katalin	20989
Adólar, Ágota	9007	Elek, Etel	19821	János, Jolán	24083	Pal, Neszti	24236
Agoston, Amália	19162	Elemér, Flóra	20589	Jeno, Jolán	24283	Peter, Olga	24277
Aladar, Anna	20445	Emil, Franciska	22002	József, Karolina	24265	Pista, Fania	26876
Albert, Annetta	21619	Ezred, Fritca	24252	Károly, Karolina	28874	Richard, Pelagie	22712
Alfréd, Apollonia	24245	Erno, Genoveva	24303	Károly, Karolina	28874	Sándor, Pelagie	35640
Alós, Aranka	24285	Ferenc, Gertrud	20333	Károly, Karolina	28874	Imrich, Pireska	37411
Ambrós, Berta	28881	Frigyos, Gertrud	34928	Kristóf, Melánia	30845	Solomon, Regina	38164
András, Blanka	31352	Filóp, Gizella	36779	Lajos, Karolina	32175	Sándor, Kózsika	38228
Anni, Borbala	36451	Gábor, Hedvig	38118	László, Karolina	32220	Sándor, Kózsika	41021
Arnold, Boriska	37424	Gáspár, Heléna	39172	László, Karolina	41419	Sándor, Kózsika	41021
Arpad, Boti	38169	Gergely, Henriett	41495	László, Karolina	41419	Sándor, Kózsika	41021
Arthur, Bella	41794	Géza, Hermina	51328	László, Karolina	41419	Sándor, Kózsika	41021
Aurél, Brigitta	41938	Gusztáv, Jolán	81702	László, Karolina	41419	Sándor, Kózsika	41021
Attila, Cecília	84309	György, Jolán	84480	László, Karolina	41419	Sándor, Kózsika	41021
Balázs, Cornelia	84778	Gyula, Jolán	89219	László, Karolina	41419	Sándor, Kózsika	41021
Balint, Dora	86065	Henrik, Jolán	101914	László, Karolina	41419	Sándor, Kózsika	41021
Barnabas, Jolán	101404	Hermina, Jolán	123501	László, Karolina	41419	Sándor, Kózsika	41021
Bela, Cecília	106909	Hugo, Ilka	123546	László, Karolina	41419	Sándor, Kózsika	41021
Benedek, Eufemia	123505	Ignác, Irén	123546	László, Karolina	41419	Sándor, Kózsika	41021
Bertalan, Emma	123509	Ilés, Irma	123510	László, Karolina	41419	Sándor, Kózsika	41021
Bertalan, Erzsébet	123518	Imre, Izabella	123511	László, Karolina	41419	Sándor, Kózsika	41021
Béni, Eva	123517	István, Jolán	3512	László, Karolina	41419	Sándor, Kózsika	41021
Béni, Evelin	5637	Izidor, Johanna	3602	László, Karolina	41419	Sándor, Kózsika	41021

cel mai mare câștig eventual **1,000.000** coroane;

un beneficiu 600,000, 1 câștig 400,000, 1 à 200,000, 2 à 100,000, 2 à 90,000, 2 à 80,000, 2 à 70,000, 2 à 60,000, 1 à 50,000, 3 à 40,000, 3 à 30,000, 6 à 25,000, 9 à 20,000, 13 à 15,000, 44 à 10,000 și mai multe alte câștiguri

Prețurile conform planului a lozurilor la clasa I.

1/8 loz original fl. — 75 adică 1 cor. 50 fil. 1/4 loz original fl. 150 adică 3 cor. 1/2 > > > 3 — > 6 > — > 1/1 > > > 6 — > 12 >

Schimbul trimiterii sumei. Plan oficial gratuit. Comandă rugăm imediat, dar mai târziu

până la **23 Maiu a. crt.**

a ne trimite, dupăce numerii de noroc de mai sus trec iute.

Török A. és Tsa,

casă de bancă, Budapesta.

Cea mai mare vânzare de lozuri de clasă.

Filialele noastre:

Központ: Teréz-körut 46/a.

I. filială Váci-körut 4/a.

II. filială Múzeum-körut 11/a.

Lantos József

prăvălie de manufacturi
pentru bărbați și femei

ARAD, Piața Andrassy 20.

(Palatul Fischer Eliz) Lângă magazinul de
pantofarie a lui Weinberger János.

Comenzile din provincie să execute
repede și prompt.

Un nou magazin!

Am onoare de-a aduce la cunoștința
on. public că am ieșit din magazinul fraților
Lengyel — unde am servit timp de 15
ani — și am deschis aici în loc pe piața
Andrassy 20

sub firma Lantos József
o prăvălie de manufacturi
pentru bărbați și femei.

Mi-am asortat magazinul având consi-
derare deosebită asupra industriei noastre,
— cu articolele cele mai bune și mai mo-
derne mai ales cu pânzături, cu chifoane
— de spălat și cu mătăsuri — de tot felul
pentru bărbați și femei, și articole de
modă, căpățeli etc.

Experiențele mele bogate câștigate în
aceasta bransă mă îndreptătesc de-a nădăj-
dii că voi putea satisface dorințele cele
mai delicate ale publicului în măsura cea
mai largă.

Principul meu suprem este serviciul
conștient și prețurile cele mai solide.

Mă recomand bunevoinei a onratalui
public,

cu dinstinsă stimă :

(Lichtenstein) Lantos József.

— URMAȘII LUI KUBÁT —

✻ **Văduva Kubát Antalné** ✻
A R A D

Fabrică de perii și pensule

Strada Weitzer János (Palatul Minorilor)
Atelierul: Strada Angyal Nr. 28.

Magazin de perii și pensule de cele mai bune calități.
Fabricare de tot felul de articole în bransa aceasta.

E și în interesul D-Tale!

— Dacă voești se cumperi, nu întârziă de a cerceta

magazinul
de stofe de haine pentru femei
a lui

HEGEDÜS ÁRMIN

care acum e sortat cu cei mai noi și mai la modă articoli.

Prețurile neîntrecute de ieftine esclud ori-și-ce emulare.

Prețurile articolelor de reclam:

Un blous la modă foarte frumos și **o stofă**
pentru haine mtrul **33 cr.**

Ombree stofă pentru blous elegant și fin, re-
gele sezonului mtrul **65 cr.**

Ce nime n'are, o plapoma briliantină
pentru două persoane, până acum **4 fl.**, acum **2-95 cr.**

Magazinul meu de stofă din patrie e de ajuns
pentru întreg comitatul Aradului.

Mare asortiment dintre 120 și 140 cmtri de stofă
se poate afla numai în prăvăliile din capitală.

Rog să priviți galantarul meu! Cere sprijinul on. public cu stimă

HEGEDÜS ÁRMIN

Arad, piața Szabadság nr. 17, vis-à-vis de cei 13 martiri.

Rog a privi galantarul vânăt!

Sirupul carpatian pentru pept al lui Barcsay!

Cu fier, calciu și sirup de brad.

Acest sirup, ce se întrebuin-
țează cu succes de 30 de ani,
e admirabil medicament con-
tra tusei și asudărei de noapte.

Promovează pofta de mân-
care, nutrirea și mistuirea;
întărește și întinerește corpul.

Bărbații și copiii, îl pot fo-
losi fiind-că are deosebită
influență asupra singelui și
formării oaselor.

Prețul unui flacon 80 cr.

Se poate căpăta numai la
spîțaria lui

Barcsay Károly

■ Szeged, Széchenyi-tér 12. ■

5 Cor. și . mai
..mult..
pe . zi!

Societatea de cioraperie de casă.

Se caută persoane de ambele sexe, la mașina noastră. Lucru simplu
și iute, — pentru întreg anul acasă. Nu se cere nici o cunoștință
de mai înainte. Depărtarea nu are a face. Lucrul îl cumpărăm noi.

Societatea de mașini pentru cioraperie pentru lucrat acasă.

THOS. H. WHITTICK & Co.,

Budapest, IV. Havas utca 3-365.

PRAG, Petersplatz 7, — 865.

Molnár Antal

măsar

Arad, Part-u. nr. 4 (Casa proprie).

Se recomandă onor. public pentru pregătirea a ori-ce fel de lucrări de lemn aparținătoare acestei branșă, precum:

mobile de alcouri, de prânzătoare, de salon, de cuină,
de grădini și de vile,

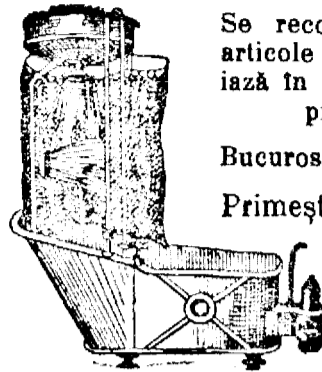
precum și spre **pregătirea aranjamentelor de prăvălii, de birouri, de portale** și ori-ce fel de lucrări pentru **biserici** și alte **edificii publice**.

Comandele se efectuează prompt pe lângă prețuri convenabile și garanță.

— Desemne și modele chimice se trimet la cerere. —

Hannauer Mihály

Tinicher de edificii și obiecte de lux. — în Arad, pe strada Deák Ferencz No. 24. (Îngă biserica reformată)

Se recomandă cu executarea a tot felul de articole în branșă aceasta, pe cari le efectuează în modul cel mai prompt și pe lângă prețurile cele mai ieftin posibile.

Bucuros servește cu preliminări de spese.

Primește acoperiri de turnuri de biserici, acoperiri de case, etc., și tot felul de confecțiuni și reparațiuni de tinichea.

Se caută un învățacel.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄, și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez spesele de intabulare, convertez datorțiile de interese mari.

— Resolvare grabnică, serviciu prompt. —

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

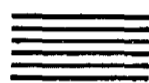
pe teritorul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciaba. 215

ARAD, Boros-Béni-tér 22 sz. etagiul I.

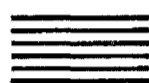
(Piața cerealelor.)

Biroul filialei: B.-Ciaba, Calea Berényi.

Primesc pe lângă onorar acuisitorii de afaceri abili și demni de încredere.

Anunț!

— Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în —

Arad. — strada lemnului (Fa-utcza) — No. 1.

o fabrică de mașini agronomice

— sub firma înregistrată la tribunalul comerțului —

VULCU J. MAXIM

— Dispunând de mijloace îndestulătoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în —

o o Austroungaria, Germania și America o o
mă aflu în plăcuta poziție a produce și servi pe onoratul public
o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o
din material de prima clasă și pe lângă prețurile cele mai avantajoase. o o o

— În special fabrică, diverse mașini de sămănat, secerat, sfărâmatore de cucuruz, mașini de săpat, de tăiat nutreț la vite, ciururi, pluguri (Șeitană), prese de vin, pompe precum și alte articole de pământărie și instalațiuni de mori, joagăre și țigăriu mic și mare, după cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele mașinărilor sus numite. —

— Procur, mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mașini de abor și treerătoare, motoare de benzin, petrolu, spirit sau gaz, garantând totdeauna, atât de construcțiunea mașinilor cât și de materialul cel mai bun. —

— Efectuez totdeauna lucruri de lăcătușerie și tot felul de reparațiuni de mașini, —

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinsit o o o o o și prompt. o o o o o

Bogat asortiment de lămpi de casă și candelabre.

Prăvălie: **Andrássy-tér** : : : **No. 13.**

Palatul minorităților. No. telefon 838.

Distins cu premiul I la 6 expoziții

KOHN JÓZSEF

ARAD

Atelier: **Bathyány-u.** : : : **No. 23.**

Casa proprie. — No. telefonului 821.

Distins cu premiul I la 6 expoziții

— Lumina nouă! — Noutate! — Lumina nouă! —

Pe teren gazopiric cel mai bun succes l-a avut până acum

lampa mercediană

la care luminarea a 75 de luminări, costă mai puțin decât lampa cu petrolu 20" și care poate fi aplicată la ori-ce candelabru ori lampă de masă; prin ceea-ce cu 30% avem luminat mai frumos și 50% cruțare de petrolu. Recomand aceasta în atenția cafegiilor, birtașilor, cancelariilor celor cu afaceri și privaților.

Singurul magazin e al meu, unde răspund punctual și efectuează orice comandă.

Cu stimă: **Kohn József.**

Mare magazin de ustensile și articole casnice.